

PROVERI SKUMIRNA

ODŽACKI ODBOR
ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA
NOVI PAZAR

Adresa OSMANA ĐIKIĆA - 2
Tel/fax 020/29-312
Datum 04.08.1992 god.

I N F O R M A C I J A Br.6.

NARUŠENJE LJUDSKIH PRAVA OD STRANE SRPSKE I CRNOGORSKE VLASTI U
SANDŽAKU / SRBIJI I CRNOJ GORI/

(20.Maj 1992.godine)

Oko 9,30 časova, četiri vojna vozila prošla su kroz selo Medave, opština Sjenica. Rezervisti sa ovih vozila su ispaljivali rafale iz automatskog oružja. Na polju i njivama je bilo mnogo mještana koji su obavljali svoje poljske radove. Cilj ovakvog ponašanja rezervista JA bio je zastrašivanje i provociranje Muslimanskog življa. Ovakvi slučajevi se često događaju. O ovome je obaviješten SUP u Sjenici.

(1,8,15 i 22.Maj 1992.godine)

Džemal Crnišanin koji živi i radi u Ulcinju, obavijestio je Sandžacki odbor za zaštitu ljudskih prava, da je crnogorska milicija omogućila Mišu Stevanoviću zv.šumar, pripadniku SDS iz Foče, da bosanske izbjeglice - Muslimane koji su bili smješteni u Crnoj Gori,hapsi i odvođi u Šćepan Polje kod Užica, odakle su poslije odvođeni na Pale kod Sarajeva i predavani SDS-u. Odvedene su sledeće izbjeglice: Čengić Eso, Begović Jasna, Hodžić Munib, Lojo Nedžip, Hodžić Esad, svi iz Čerčažda, kao i Hadžimuratović Enes iz Foče. Iz naselja Dobre Vode kod Para odvedeni su Eko Čemo, Avdo Kamerić, Ramiz Kamerić iz Foče, kao i Malik Meholjić sa suprugom i dvoje djece iz Srebrenice.

Iz Sutomora, Tivta, Budve, Petrovca, Kotora, Bijele i Zelenika su također odvođeni izbjeglice i predavani SDS-u u BiH. Ovo se dešavalo 1,8,15 i 22. maja 1992. godine.

(20. Maj 1992. godine)

Oko 8⁰⁰ časova, na putu Sjenica-Priboj kod mjesta Aljinovići, patrola rezervista JA zaustavila je Hilmiju Tahirović iz Sjenice i kada je utvrdila da se radi o članu SDA, povelala ga je u stražarsku kućicu i pretresla. Nakon pretresa petorica rezervista ga je tušlo rukama i nogama oborivši ga pri tom na pod. Udarali su njegovom glavom o pod. Nakon takvog postupka koji je trajao oko tri sata, i nakon što su Tahiroviću popucale arkade i rasečene usne, rezervisti su mu donijeli vode da se opere od krvi i naredili da kada se vrati iz Priboja svrati po svoju L.K. Kada se Tahirović vratio po ličnu kartu rezervisti su ga ponovo pretukli i to na način što ga je jedan od njih udario grlicem puščene cijevi u koljeno i tako oborio na pod.

Ovo maltretiranje je trajalo više od pola sata, a nakon toga su rezervisti ~~opet~~ pomogli Tahiroviću da se opere i natjerali ga da potpiše izjavu u kojoj stoji da nije bio maltretiran. Pri odlasku Tahirovića / vjerovali li ne /, rezervisti su mu pružili ručku u znak pozdrava i ispratili ga kući.

(8. Juni 1992. godine)

Oko 18⁰⁰ časova, u Novom Pazaru milicioner Miro Ravić uhapsio je 20-trogodišnjeg Nedžada Hodžića rođenog u Novom Pazaru, koji od prije 2. godine, živi i radi u selu Gradska kod Ljubiškog BiH. Hodžić je tih dana boravio u Novom Pazaru u posjeti roditeljima, gdje je došao još 5. aprila ove godine, da bi sa roditeljima proveo muslimanski praznik Bajram. Od dana hapšenja za Hodžića se zna ništa. Njegov otac priča da se obraćao organima Unutrašnjih poslova i raspitivao se za sina ali mu je rečeno da je on prebačen u Kraljeva a onda u Titovo Užice, jer se sumnja da je imao veze sa Hrvatskom vojskom u Bosni.

(10. Juni 1992. godine)

Oko 23⁰⁰ časa, grupa rezervisra JA, dok je prolazila pored kuće Zornić Murata seoskog imama u selu Sugubine opština Sjenica, bacila je eksplozivnu napravu u dvorište njegove kuće. Eksplozija je bila toliko jaka da je potresla cijelo selo.

Narednog dana tj. 11.06.1992. godine, na Muslimanski praznik Bajram oko 18⁰⁰ časova, došlo je jedno vojno vozilo pred kuću Zornića iz koga su izašla dva naoružana rezervista i uz psovke i povičke pozvali Zornića da izađe van. Nakon što je izašao njegova supruga se uplašila i zaključala vrata od kuće. Vidjevši to rezervisti su jurnuli prema jednom prozoru razbili ga i uvukli se unutra, a za njima je ušao i Zornić. Naoružani rezervisti su izvršili pretres kuće tražeći oružje. Pošto ništa nisu našli, oteli su Zorniću novac od prodatih jagnjadi što je bila njegova cjelokupna jednogodišnja zarada. Videći to supruga imama Zornića izašla vani i počela vrištati i dozivati mještane u pomoć. Pošto su rezervisti vidjeli da će se sakupiti cijelo selo ostavili su pare i žurno napustili kuću Hodže Zornića, zaprijetivši da će ga sresti drugi put. Ovi rezervisti nisu imali nikakav nalog da mogu vršiti pretres seoskog imama i njegove kuće.

(12. Juni 1992. godine)

Oko 23⁰⁰ časa, u mjesto Bistrica 11 km, od Prijepolja, organi MUP-a Srbije su zaustavili vozilo u kome su se nalazili Sabitović Hajrudin, Jejna Mujo, Beganović Šučro i Gojač Sejfo, kao i vlasnik vozila Lutvović Muriz. Imenovani su putovali iz Novog Pazara za Prijepolje, U prtažljaku su nosili 200 kom. vanrednog broja revije "Sandžak" Patrola se drsko ophodila prema njima prilikom pretresa i njih i vozila zaprijetili su da će zaprijetiti novine a njih odvesti u Stanicu milicije. Imenovani su se pravdali da je Revija "Sandžak" uredno registrovana kod Nadležnog Ministarstva Srbije u Beogradu pod br. 1289 i da je već 3 broja istu već zaplijenila milicija u Sjenici radi provjere, te da i oni to mogu učiniti, samo da ih puste i da im ostatak revije vrate.

Na kon pola sata zadržavanja jedan od milicionera je zatražio od vozača ovoga vozila benzinski bon za gorivo, a kada im je ovaj dao bon, oni su pustili imenovane da odu.

(19. Juni 1992. godine)

Džidić Ramiz iz sela Preočice kod Viteza BiH, nakon odsluženja vojnog roka u Prokuplju /Srbija/, u trajanju od 15 mjeseci, pobjegao je iz kasarne i stigao u Rožaje. Imenovani priča da je prilikom razduženja vojne opreme jer je odslužio vojni rok zadržan u kasarni, jer ga je njegov kapetan obavestio da treba da podje u Niš a odatle sa grupom drugih vojnika iz Bosne da bude prebačen avionom za Banja Luku. U Banja Luci bi ti vojnici koji su ~~se~~ uredno ~~u~~ odslužili vojni rok u Srbiji bili razmijenjeni za zarobljene Srbe u Bosni. Džidić je ispričao Sandžačkom odboru za zaštitu ljudskih prava da se ne osjeća ni u kakvim zarobljenikom i da zbog toga nije mogao prihvatiti ove postupke Jugoslovenske vojske prema njemu pa je i pobjegao iz kasarne zatraživši pomoć da ne bi bio prebačen svojoj kući.

(21. Maj, 26. Maj i 26. Juni 1992. godine)

Iako je zvanično rukovodstvo Srbije i Crne Gore izjavilo da od 19. maja ove godine, više nema gradjana niti vojske iz ovih Republika na teritoriji BiH, ipak to što saznaje Odbor za zaštitu ljudskih prava Sandžaka, nije istina jer skoro svakog vikenda a i drugim danima kroz Pljevlja /Crna Gora/, u pravcu Foče i Goražda /BiH/, prolaze kolone vojnih vozila sa naoružanjem i tehnikom. Tako su vidjeni vojni konvoji 21. maja, 26. maja, i 20. Juna, ove godine. Rezervisti iz ovih konvoja se ponašaju nasilnički pucaju kroz grad dižući tri prsta, psujući i plašeći mušimansko stanovništvo.

(20. Juni 1992. godine)

Oko 6,45 časova, u kuću Toković Hilma, selo Brsjenica, opština Sjenica, došla je grupa ljudi koji su se predstavili kao izborna komisija. Tražili su da se u ovu kuću otvori glasačko mjesto i da se tu postave kutije za glasanje. Vlasnik kuće Toković je objasnio da nije saglasan da se to čini u njegovoj kući i da on, a volio bi zna, ni mještani ovoga sela neće da glasaju na ovim izborima jer ih smatraju nedemokratskim. Milicioner koji je bio u pratnji komisije zaprijetio je Tokoviću da će ga uhapsiti ako ne dozvoli otvaranje glasačkog mjesta. Nakon toga glasačko mjesto je otvoreno i nekoliko ljudi iz te grupe je otišlo po selu da zovu gradjanima na glasanje. Medjutim pošto se ništa nije odazvao "Komisija" je pokupila materijale i otišla oko 13⁰⁰ časova istog dana.

(Juni 1992. godine)

Amra Rebronja i Azra Kurtanović, nisu uspjele da se upišu u Srednju školu "Vladimir Perić Valter" u Novom Pazaru i a^{ko} su bolje ispunjavale uslove od mnogih učenika srpske nacionalnosti. Međutim, imenovan^{im} je rečeno da učenici srpske nacionalnosti imaju prioritet pri upisu u zbog malobrojnosti Srpskog živilja u Novom Pazaru. Ovo se može i provjeriti jer nekoliko učenika Srpske nacionalnosti imaju slabiji uspjeh od Amre i Azre a upisani su u ovu školu.

(22. Juni 1992. godine)

U podnožju planine Rtanj kod Boljevca u Srbiji nalazi se izbjeglički logor / ili sabirni logor "a^{ko} kažu Srbi /, za Muslimanske izbjeglice iz Bosne i Hercegovine. Tu je smješteno oko 120 žena i djeca koji su potpuno izolovani od javnosti. Žive u lošim uslovima i bez higijenskih i drugih potrebnih sredstava za normalan život. Oni traže pomoć i mole da se o njima obavijesti javnost jer su bili pošli za Makedoniju pa ih je tu zadržala milicija MUP-a Srbije i nije im dozvolila odlazak. Ovolni mještani dolaze preko dana u ovaj logor i uzimaju ~~mladje~~ mladje i dobro stojeće žene i vode ih da obavljaju poljske radove. Ovaj logor je tajno posjetila grupa od 6 Muslimana na čelu sa Čatić Nihadom koji živi u Šobanji.

(29. Juni 1992. godine)

Osnovni sud u Foči provjerio je izjavu br. 169/92 koju je dao izbjeglica Dedović Mušana Azem iz Foče. U izjavi stoji da Dedović ostavlja Sebulović Dušanu iz Foče u trajno vlasništvo kravu da teletom i sijeno za kravu. Ostavlja mu jednu polovinu svojih pokretnih stvari i to: veš mašinu, zamrzivač, frižider, električni šporet, šporet na čvrsto gorivo, posudje i ostale pokretnine koje su u momentu odlaska Dedovića zatečene u njegovoj kući. U potvrdi stoji da će se Sebulović vratiti Dedoviću ovu imovinu a^{ko} se ovaj ne^{ka}da vrati u Foču.

(2. Juli 1992. godine)

Oko 18,45 časova, grupa rezervista koja se prevozila na vojnom vozila "DAIC", ispalila je nekoliko rafala u Džamiju u izgradnji u selu Raždaginja -opština Sjenica. Ova grupa razjarenih rezervista je nakon toga ispalila rafal u pravcu seoskog izvora pitke vode gdje tog momenta zatekla Cuca Zilka, kćerka Cuca Ibrahima. Ona je sva zagrnutu zemljom od meta i puklim slučajem nije ubijena. Preživjela je teški šok. Inače sin imenovanog Ibrahima je kao vojnič 1991. godine u armiji izgubio život pod nerazjašnjenim okolnostima. O ovome i ova^{kom} ponašanju rezervista na zahtjev mještana komanda vojske iz Štavlja kod Sjenice sačinila je zapisnik koji potvrđuje ovu izjavu.

(5. Juli 1992. godine)

Oko 12,45 časova, milicioneri iz Berana i Rožaja spriječili su konvoj od 10 autobusa sa izbjeglicama iz Gacra, /BiH/, koji je trebalo da svrati u Rožaje radi zbrinjavanja izbjeglica. Ljudi iz "Merhameta" su sve učinili da pruže pomoć ovim izbjeglicama čiji broj je bio oko 812 žena i djece i starijih ljudi, ali su to organi MUP-a spriječili i zaprijetili da ove izbjeglice ne smiju ostati na teritoriji Crne Gore već treba da idu za Makedoniju. Predstavnik "Merhameta" Enes Bećiragić priča da su izbjeglice želele da ostanu u Rožaje i da im uz put nije pružena potrebna pomoć osim što su im dati autobusi i milicajska patrola sa zadatkom da ih sprovede za Makedoniju.

(10. Juli 1992. godine)

Oko 10⁰⁰ časova grupa od 8 naoružanih rezervista JA došla je u selu Dužice opština Pljevlja, u kuću Hasa Bungura i uz prijetnju oružjem odvela ga u obližnju šumu u mjesto zv. Duboki Poto, gdje su ga preturili drvenim motovima. Nakon toga odveli su ga prema mjestu Ravni i u prisustvu jednog kapetana i jednog potporučnika nastavili da ga tuče dok su se oficiri smijali. Takav tretman nastavili su sa njim i u selu Kovačeviće gdje su ga doveli a tukli su ga po nogama, rukama, leđima i prsima dok nebi rekao su mu rekli, mogao da puca, da bježi i da puzi. Imenovani je 17. Jula ove godine, oko ponoći napustio svoje rodno selo i ostavio svu imovinu pobjegavši u Novi Pazar. Iza njega je ostalo teretno auto, četiri putnička vozila, poljoprivredne mašine, 57 ovaca, 9 goveda, 4 konja, kao i sva ostala imovina među kojom i prodavnica mješovite robe koju je imao u svojoj kući.

(10. Juli 1992. godine)

Oko 13⁰⁰ časova, kroz Prijepolje, a u pravcu Pljevalja prošao je konvoj vojnih vozila i to: 20 kamiona marke "Daic" i oni su za sobom vukli topove i druga orudja porivena cirkom. U istoj koloni bilo je i 6 autobusa "Rabete" iz Užica, punih naoružanih rezervista. Ovaj konvoj je došao iz pravca Užica, a pretpostavlja se da je otišao prema Foči i Goraždu radi ispomoći SDS-u BiH i radi agresije na BiH.

(16. Juli 1992. godine)

Osmanović Idriz iz Novog Pazara putujući za Podgoricu dana 16.07.1992. godine, autobusom Reg. br. NP 204-72 vlasništvo "Sandžan-transa" iz Novog Pazara, u mjestu zvanom Ribarevine - opština Bijelo Polje, prilikom pretresa autobusa od strane milicije maltretiran je i zlostavljan. Prilikom pregleda isprava putnika Osmanovića, milicija je istog odvela u obližnju baraku gdje mu je bez ikakvog razloga jedan milicioner udatio dva šamara i nakon toga mu dao isprave i dozvolu da ode. Ovo su gledali svi putnici pomenutog autobusa.

(12. Juli 1992. godine)

Oko 16⁰⁰ časova, na putu Novi Pazar - Sjenica, kod mjesta Duga Poljana, prošla je kolona od 7 autobusa punih rezervista srpske vojske. Pet autobusa je imalo Smederevsku registraciju, a po jedan Čačansku i Titovo Užičku. Ova kolona je otišla u pravcu Sjenice, a pretpostavlja se da se radi o rezervistima koji idu na Bosansko hercegovačka ratišta radi agresije na Državu Bosnu.

(15. Juli 1992. godine)

Oko 17,25 časova, u selu Vražogrnci kod Novog Pazara grupa naoružanih rezervista Srpske vojske ispalila je više hitaca u pravcu putničkog vozila kojim je upravljao Džemal Murselović, koji se uredno kretao putem. Nakon toga Murselović je zaustavio vozilo i po naredjenju pijanih rezervista pošao sa njima do komande njihove jedinice gdje su mu uzeli podatke. Prije toga rezervisti su repertirali automatske puške i rastjerali građane koji su se bili okupili na lice mjesta. Nakon uzimanja podataka i nepotrebnog maltretiranja Murselovića su puštili da ode.

(16. Juli 1992. godine)

U 13⁰⁰ časova u selu Vrbovo - Jabuča, obavljena je sahrana Mosurović Vladimira (1973-1992.), koji je tako stoji u Citulji poginuo za interese srpskog interesa u Bosni i Hercegovini. Ovo je do sada vojnici iz Srbije i građani SRJ ratuju u Bosni i poslije 19.05. 1992. godine, kada su zvanične Vlasti Srbije i Crne Gore izjavile da njihovih građana više nema u Bosni.

(16. Juli 1992. godine)

Hodžić Omer, Imamović Ekrem, Imamović Enes, Bečić Suad i Bečić Salem, građani Pljevalja koji su posjedovali Lične karte iz BiH, pokušali su da ponovo dodju do ličnih isprava u Pljevljima gdje im žive roditelji. Organi MUP-a su zatražili od njih da popune određene obrasce u svojoj MZ. Medjutim, po povratku kući toga dana presrela ih je patrola milicije i pretukla do bezsvijesti tako da oni sada leže na postelji. Milicijom na području njihove MZ Bučovice gdje su pretučeni komanduje Grbović Dragan iz Pljevalja, koji je još od ranije poznat kao nacionalista i puvenista koji mrzi Muslimane.

(11. Juli 1992. godine)

U 12⁰⁰ časova, zajednička patrola MUP-a Crne Gore iz Pljevalja i rezervista Jugoslovenske vojske upala je u celu Bungur MZ Bukovica, opština Pljevlja i bez ikakvog razloga odvela u obližnjeg šumara grupu Muslimana i pretukla ih. Pretučeni su: Bungur Haso, Bungur Esref, Bungur Vejsil, Bungur Džafer, Bungur Husein, Kaim En i Kaim Munever. Od imenovanih je traženo da priznaju da u svojim kućama drže oružje. Od udaraca je paralizovan i gradjanin Na Moćević a na postelji leži i Osmo Bungur kojega su taodje prebili istog dana. Mještani Sevidi Bungur je oduzeta lovačka puška za koju je imala urednu dokumentaciju i držala je u kuću. Po brutalnosti i mučenju ovih Muslimana naročito se istakao njihov komšija Simo Bari Radmilo Danilović oba iz MZ Bukovica. Ove ljude Vlasti nijesu uhale niti ih ometaju u vršenju zločina.

(26. i 29. Juli 1992. godine)

Predsjednik Izvršnog odbora SDA za Pljevlja traži pomoć od Sandžačkog odbora za zaštitu ljudskih prava da se nepto preduzme u cilju sprečavanja divljanja i orgijanja izvjesnih naoružanih i ekstremnih četničkih grupa u Pljevljima. Te grupe svakodnevno pucaju iz vatrenog oružja, pjevaju četničke pjesme, provociraju Muslimane, miniraju Muslimanske objekte, premlaćuju Muslimane a sve u cilju njihovog zastrašivanja i iseljavanja iz ove Opštine. Organi Vlasti do sada nijesu uspjeli da zaustave ove paravojne grupe u njihovom divljanju. Ove horde tamaraju Pljevljima a stižu čak i do Foče, Čajniča, Višegrada, Rudog i Goražda i to obično višendom i sebe nazivaju višend ratnicima. Naročito su bili agresivni i divljali 26. jula u re-storanu Grand vlasništvo Šabanović Rama i u kafani Gan vlasništvo Fatić-Dragana u Pljevljima. Ove grupe su čak dobile legalitet u opštini Pljevlja pod firmom Srpske radikalne stranke, a data im je i prostorija za rad na istom spratu zgrade Skupštine opštine Pljevlja gdje se nalazi i prostorija SDA.

(29. Juli 1992. godine)

O 03⁰⁰ časova bačena je eksplozivna naprava na trgovinski objekat u centru Pljevalja, vlasništvo dvoje maloletne muslimanske djece kojim upravlja njihov rođak Čengiç Kemo. Eksplozija je uništila objekat.

(29. Juli 1992. godine)

O 23,20 časova, bačena je u centru Pljevalja eksplozivna naprava na prodavnicu vlasništvo Koštović Kemala. Prodavnica je totalno uništena u požaru koji je potom izbio. MUP nije otvorio počinoca.

(31. Juli 1992. godine)

Na zasijedanju parlamenta Crne Gore narodni poslanik i predsjednik SDA za Crnu Goru Harun Hadžić je insistirao da se na dnevni red Skupštine stavi pitanje bezbjednosne situacije u opštini Pljevlja. Prijedlog je prihvaćen a poslanik Hadžić je istakao da je u Pljevljima u zadnjih nekoliko mjeseci miniran veliki broj radnji i drugih objekata čiji su vlasnici Muslimani. Pomenično je spomenuo Dževada Delića, Kerima Selmanovića, Sabine Ar Ahmetović, Seada Demirovića, Izeta Nahodovića, Kios vlasništvo SDA, putnički automobil vlasništvo Pljevaljskog Imama, onda Senada Mušovića, Dževada Koštovića, Mensura Muslića, Enesa Hekala, Huseina Pelidije, Meha Katane, Naila Ajanovića, Emina Ajanovića, Senada Strujića dva puta, Kemala Koštovića, Čengiđema/dvoje maloletno djece) i Vlahovljak Hasana.

Poslanik Hadžić je također istakao da se nad Muslimanima živi u Pljevljima provodi pravi teror od strane rezervista i neidentifikovanih paravojnih grupa, koje od Muslimana traže oružje bez obzira da li ga posjeduju ili ne, tražeći od njih priznanje i povratak istog. Iz MZ Bukovica u opštini Pljevlja Muslimani se masovno iseljavaju iz straha od terora tako da se iz ove MZ do dana održavanja sjednice Parlamenta Crne Gore iselilo oko 60 porodica. Muslimani se iseljavaju i iz drugih dijelova opština ali podaci o tome još nijesu sredjeni jer ljudi bježe triomice i noću.

Predstavnik MUP-a Crne Gore je potvrdio ove podatke poslanika Hadžića, a to su učinili i ostali diskutanti medju kojima i predsjednik predsjedništva gospodin Momir Bulatović. Poslanik Hadžić je oglasio krivicu Vlasti Crne Gore zbog neefikasnog rada na zaštiti Muslimanskog živilja u opštini Pljevlja.

Gradonačelnik Pljevalja je jedini u Parlamentu imao suprotno mišljenje i rekao da se Muslimanima u Pljevljima ne može pomoći dok traje rat u Bosni i Hercegovini. On je optužio Muslimane da sami sebi podmeću eksploziv, da slušaju Radio Sarajevo i da se sa simpatijama odnose prema suverenoj Bosni i Hercegovini.

Poslanik i predsjednik za SDA Crnu Goru Harun Hadžić je na kraju tražio da organi Vlasti u Crnoj Gori pruže Muslimanima zaštitu i garantuju i obezbijede građanima mir na cijeloj teritoriji a posebno u opštini Pljevlja gdje su najugroženiji. Hadžić je na kraju pozvao Muslimane i sve građane Pljevalja da i sami voljno mogu doprinesu miru i bezbjednosti na način što neće nasjesti na provokacije i šikaniranja četnika i srpsko crnogorskih nacionalista.

SANDŽAČKI ODBOR ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA
HARUN HADŽIĆ

